

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

BRATISLAVSKÉ KORUNOVÁCIE 350. VÝROČIE KORUNOVÁCIE LEOPOLDA I.

PAMÄTNÁ ZLATÁ MINCA

Korunovačné insígnie

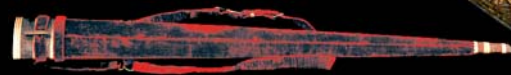
*kráľovská koruna
kráľovské žezlo
krajinské jablko
plášť a meč sv. Štefana*

Na líci mince je herold – stredoveký oznamovateľ správ, prítomný na každej korunovácii kráľa – a veduta Bratislavy s Bratislavským hradom a korunovačným Dómom sv. Martina. Pri hornom okraji je názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Medzi hradom a dómom je letopočet razby 2005, vpravo od herolda štátny znak, pod ním nominálna hodnota mince. Inicialky autora výtvarného návrhu lícnej strany mince Karola Lička KL a značka Mincovne Kremnica MK sú pod plášťom herolda pri spodnom okraji mince.

Na rube mince je portrét kráľa Leopolda I. s uhorskou kráľovskou korunou v popredí. V hornej časti je nápis KORUNOVÁCIA LEOPOLDA I., v spodnej časti súčasný názov korunovačného mesta uhorských kráľov BRATISLAVA a rok korunovácie 1655. Štylizované inicialky autora výtvarného návrhu rubovej strany mince akademického sochára Michala Gavulu MG sú pod uhorskou korunou pri spodnom okraji mince.

*Nominálna hodnota: 5 000 Sk
Materiál: Au 900, Ag 75, Cu 25
Hmotnosť: 9,5 g. Priemer: 26 mm
Hrana: vrúbkovaná
Náklad: limitovaný,*

*maximálne 7500 ks vo vyhotovení proof
Autor návrhu: líčna strana Karol Ličko
rubová strana akad. soch. Michal Gavula
Rytec: Jozef Brtko, Dalibor Schmidt
Výrobca: Mincovňa Kremnica*

Leopold I.

V prvej tretine 16. storočia ohrozovali Uhorsko nájazdy Turkov. V roku 1526 v bitke pri Moháči porazili kresťanskú armádu a uhorský a český kráľ Ľudovít II. zahynul. Turkom sa otvorila cesta do uhorskej nížiny a postupovali dovnútra krajiny. Po obsadení hlavného mesta Budína rozhodol Uhorský snem v roku 1536, že hlavným a korunovačným mestom Uhorska bude Prešporok

(dnešná Bratislava). Bratislava sa tak stala snemovým mestom kráľovstva a korunovačným mestom uhorských kráľov, sídlom kráľa a najdôležitejších inštitúcií krajiny. Panovník celej mnohonárodnej Habsburskej ríše, ktorá bola rozsiahlym konglomerátom rôznych krajín spojených len jeho osobou, však trvale sídlil v blízkej Viedni.

Korunovačným chrámom sa stal gotický farský chrám svätého Martina. V priebehu rokov 1563 – 1830 v ňom bolo kráľovskou korunou svätého Štefana korunovaných 11 uhorských panovníkov a osem kráľovských manželiek.

V uhorskom kráľovstve nebolo následníctvo trónu až do 17. storočia automatickým javom. Ak chcel kráľ zaistiť po svojej smrti svojmu synovi trón a korunu, musel ešte za svojho života presvedčiť uhorský snem o tom, že jeho syn je najvhodnejší kandidát a po súhlase snemu musel dať syna čím skôr korunovať. Tak mávalo uhorské kráľovstvo súčasne dvoch korunovaných kráľov.

Ferdinand III. zaistil v roku 1646 korunu svojmu prvorodenému synovi Ferdinandovi IV. Ten však napriek korunovácii nikdy nevládol a v roku 1654 zomrel. Kráľ preto zvolal korunovačný snem, ktorý súhlasil

Herold s uhorským znakom

V Dóme sv. Martina sa v rokoch 1563 – 1830 uskutočnilo devätnásť korunovácií

Korunovačné slávnosti v uliciach súčasnej Bratislavy

s korunovaním jeho mladšieho syna Leopolda I., vtedy sotva pätnásťročného princa. Korunovali ho v chráme svätého Martina 27. júna 1655. Korunovácia sa odohrala počas slávnostnej omše, ktorej sa zúčastnilo viac ako päťtisíc cirkevných a svetských hodnostárov. Po tradičnom akte v chráme sa mladý kráľ s korunou na hlave ukázal divákovi, ktorí na neho čakali v uliciach mesta. Sledovaný sprievodom vysokopostavených hostí prešiel z chrámu na Hlavné námestie. Nasledovalo pasovanie zaslužilých šľachticov za rytierov Zlatej ostrohy v kláštornej františkánskej kostole. Na širokom voľnom priestranstve pred mestskými hradbami, na ktoré sa vychádzalo Michalskou bránou, zložil

silnejúcou rekatolizáciou a vysokým daňovým zatažením. Patrili k nim Vešeléniho sprisahanie a kurucké povstania vedené Gašparom Pikom, Imrichom Tökölym a Františkom II. Rákocim. Okrem toho musel kráľ čeliť tureckému nebezpečenstvu. Napokon utrpeli Turci vo vojne porážku, najprv roku 1683 pri Viedni a v nasledujúcich rokoch aj v Uhorsku. Víťazstvo pri Zente v roku 1697 viedlo k rozhodujúcej porážke Osmanskej ríše a v podstate znamenalo koniec tureckého panstva v Uhorsku.

Habsburská monarchia, ktorá bola dovtedy len voľným zväzkom krajín strednej Európy, dostala pevné základy a stala sa poprednou európskou monarchiou.

novokorunovaný kráľ verejne prisahal v latinskej reči, ktorú mu predčítal arcibiskup. Potom na koni vyšiel na korunovačný kopček, navrhšený na brehu Dunaja. Vytasil šabľu a prudkou zaťal na štyri strany sveta. Ukázal tým, že je pripravený bojovať a brániť krajinu proti nepriateľom zo všetkých strán.

Leopold I. nastúpil na trón po smrti svojho otca roku 1657 a vládol až do svojej smrti roku 1705. Jeho takmer polstoročnú vládu poznačili pokračujúce protihabsburské povstania vyvolané najmä nespokojnosťou uhorskej šľachty i obyvateľstva – s málo rozhodným postupom proti Turkom, zavádzaním absolutistickej vlády,